

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Porządku i Bezpieczeństwa Wewnętrznego

KPB – 4101-01-04/2013
P/13/100

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 56 12, F +48 22 444 56 29
kpb@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/13/100 – Działania Policji na rzecz bezpieczeństwa obywateli w ruchu drogowym.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Porządku i Bezpieczeństwa Wewnętrznego
Kontroler	Kontrolę przeprowadził, na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ Adam Czugaiewicz, specjalista k. p., upoważnienie do kontroli nr 84548 z 17 maja 2013 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Komenda Powiatowa Policji dla Powiatu Warszawskiego Zachodniego w Starych Babicach, ul. Warszawska 276, zwana w dalszej części niniejszego wystąpienia „KPP” lub „Komendą”.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Komendantem Powiatowym Policji w Starych Babicach jest od 6 czerwca 2013 r. mł. insp. Waldemar Perdion. Poprzednio, w okresie od 1 lipca 2007 r. do 5 czerwca 2013 r., Komendantem Powiatowym Policji w Starych Babicach był nadkom. Hubert Kowalczewski. (dowód: akta kontroli str. 240)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli ocenia² pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działania Komendanta Powiatowego Policji dla Powiatu Warszawskiego Zachodniego w Starych Babicach na rzecz bezpieczeństwa obywateli w ruchu drogowym, w okresie objętym kontrolą³.

Najwyższa Izba Kontroli oceniła pozytywnie:

- wykonywanie przez policjantów ruchu drogowego, w miarę posiadanych sił i środków, zadań na rzecz bezpieczeństwa w ruchu drogowym;
- inicjowanie działań na rzecz zmiany organizacji ruchu drogowego, skutkujące sukcesywnym obniżaniem liczby zdarzeń drogowych i ich ofiar.

Najwyższa Izba Kontroli stwierdziła następujące nieprawidłowości:

- niski stan kadrowy, znaczna liczba absencji chorobowych, zaangażowanie policjantów ruchu drogowego w czynności o charakterze ubocznym oraz niski stan wyposażenia w sprzęt i pojazdy obniżały efektywność oddziaływania na bezpieczeństwo w ruchu drogowym;
- występowała znaczna liczba nadgodzin;
- zmiana systemu służby nie została poprzedzona analizą jej zasadności i skutkowała m. in. wyznaczaniem dyżurów domowych policjantów, również w liczbie znacznie przekraczającej normę wyznaczoną rozporządzeniem MSWiA⁴;
- potrzeby szkoleniowe policjantów ruchu drogowego były realizowane w minimalnym stopniu.

¹ Ustawa z 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.).

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

³ Kontrolą objęto okres 2012 – 2013 (półrocze) oraz działania podejmowane przed i po ww. okresie, jeśli miały bezpośredni związek z przedmiotem kontroli.

⁴ Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 18 października 2001 r. w sprawie rozkładu czasu służby policjantów. (Dz. U. Nr 131, poz. 1471).

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Przygotowanie koncepcyjne, prawno-organizacyjno, kadrowe i techniczne Policji do działań na drogach

KPP, w tym Wydział Ruchu Drogowego (WRD), funkcjonuje w oparciu o ustawę o Policji⁵, inne powszechnie obowiązujące akty prawa oraz zarządzenie nr 1041 Komendanta Głównego Policji w sprawie organizacji i zakresu działania komend, komisariatów i innych jednostek organizacyjnych Policji⁶.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy o Policji, KPP jest jednostką Policji właściwą na obszarze powiatu warszawskiego-zachodniego województwa mazowieckiego. Na mocy art. 6 ust. 3 i 4 ustawy o Policji, Komendant Powiatowy Policji w Starych Babicach podlega Komendantowi Stołecznemu Policji, który wykonuje na wskazanym w ustawie obszarze zadania i kompetencje odpowiadające zadaniom i kompetencjom komendanta wojewódzkiego Policji.

Komendant Powiatowy Policji w Starych Babicach (dalej: Komendant) nadał Regulamin Komendy Powiatowej Policji w Starych Babicach z 13 września 2012 r., w którym określono m.in. niżej przedstawiony zakres zadań WRD: organizowanie i prowadzenie działań w zakresie utrzymania bezpieczeństwa, płynności i porządku w ruchu drogowym; kontrola ruchu drogowego oraz ujawnianie przestępstw i wykroczeń drogowych; prowadzenie działalności prewencyjnej i profilaktyczno-oświatowej w zakresie zapobiegania przestępstwom, wykroczeniom i wypadkom drogowym; prowadzenie operacji ogólnokrajowych i wojewódzkich akcji kontrolno-porządkowych; wykonywanie czynności na miejscu zdarzeń drogowych; opiniowanie projektów organizacji ruchu na drogach powiatowych; analiza stanu bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

(dowód: akta kontroli str. 12-29)

1.1. Przygotowanie koncepcyjne Policji do działań na rzecz bezpieczeństwa na drogach

Opis stanu
faktycznego

• Zlecenie i wykorzystywanie badań naukowych dot. systemu przeciwdziałania zagrożeniom w ruchu drogowym

W KPP nie zlecano i nie wykorzystywano badań naukowych dotyczących systemu przeciwdziałania zagrożeniom w ruchu drogowym.

(dowód: akta kontroli str. 241)

• Elastyczność systemu oddziaływania na bezpieczeństwo na drogach

Procedury reagowania na lokalny czasowy wzrost zagrożeń bezpieczeństwa ruchu drogowego na obszarze działania KPP nie zostały określone w formie pisemnej. Reakcje na ewentualny czasowy wzrost poziomu zagrożenia podejmowane były na bieżąco poprzez kierowanie patroli policjantów WRD w określone rejony. Policjanci otrzymywali zadania reagowania w szczególności na wykroczenia popełniane przez określonych uczestników ruchu drogowego, zgodnie z harmonogramem działań o charakterze lokalnym i ponadlokalnym. Przy dyslokacji patroli brane były również pod uwagę remonty dróg oraz zaplanowane działania na rzecz bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

WRD KPP występował do 6 z 10 zarządców dróg, znajdujących się na obszarze właściwości Komendy, z wnioskami dotyczącymi zmiany oznakowania lub organizacji ruchu w celu poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego.

(dowód: akta kontroli str. 34-40, 143-154.)

NIK pozytywnie ocenia elastyczność systemu oddziaływania na bezpieczeństwo na drogach.

⁵ Ustawa z 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2011 r. Nr 287, poz. 1687 ze zm.).

⁶ Zarządzenie Nr 1041 KGP z 28 września 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad organizacji i zakresu działania komend, komisariatów i innych jednostek organizacyjnych Policji (Dz. Urz. KGP Nr 18, poz. 135 ze zm.).S

1.2. Stan organizacyjno-kadrowy pionu ruchu drogowego

Opis stanu
faktycznego

▪ Stan organizacyjny i liczebny prd. Fluktuacja kadr w latach 2012-2013 (I połowa)

W okresie objętym kontrolą, do 30 czerwca 2013 r. WRD KPP liczył 16 etatów: naczelnik, kierownik referatu, zespół obsługi zdarzeń drogowych (5 etatów), referat kontroli ruchu drogowego (9 etatów).

Celem takiej organizacji WRD było wyodrębnienie specjalistycznej komórki do obsługi zdarzeń drogowych wyposażonej w ambulans pogotowia wypadkowego. W praktyce ze względu na potrzeby służby i stan kadrowy oraz brak ambulansu równorzędną służbę na drodze pełnili wszyscy policjanci WRD, bez względu na umiejscowienie w strukturze WRD.

W powyższym okresie stan etatowy nie uległ zmianie (16 etatów, w tym 2 kierownicze), natomiast stan kadrowy zmniejszył się z 16 do 14 funkcjonariuszy (87,5%).

(dowód: akta kontroli str. 9-11, 74-75, 240-241)

Od 1 lipca 2013 r. struktura WRD KPP została zmieniona na następującą: naczelnik, zastępca naczelnika, 4 asystentów, 8 kontrolerów, 7 referentów. Na 1 września 2013 r. 6 stanowisk policjantów pełniących służbę na drodze pozostało nieobsadzonych.

Zmiana organizacji spowodowana była faktem, iż przy dotychczasowym stanie kadrowym i tak nie było możliwe wystawienia do służby w każdej zmianie dwóch załóg, z których jedna zajmowałaby się wyłącznie obsługą zdarzeń drogowych.

(dowód: akta kontroli str. 9-11, 74-75, 240-241)

▪ Adekwatność wielkości i struktury prd do stanu bezpieczeństwa na drogach

Obszar działania KPP (powiat warszawski zachodni) wynosi 533 km², łączna długość dróg ok. 1200 km, a maksymalna długość trasy przejazdu pomiędzy skrajnymi punktami powiatu ok. 55 km. Na obszarze tym znajdują się ciągi komunikacyjne o dużym natężeniu ruchu (w tym 4 drogi dojazdowe do i z Warszawy): autostrada A2/S8, DK 7 i 92, drogi wojewódzkie 579, 580, 701 i 720 oraz powiatowe 4119, 4120 i 2420.

W 2012 r. i w I połowie 2013 r. odnotowano łącznie 1633 kolizje (średnio 3 dziennie) i 139 wypadków (średnio co 4 dni), w których zginęło łącznie 18 osób. Stan kadrowy (14 policjantów pełniących służbę na drodze) pozwalał na wystawienie podczas zmiany dziennej (tj. co najmniej pomiędzy godz. 10 a 14) najczęściej nie więcej niż jednej załogi.

W 2012 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, liczba wypadków spadła ze 132 do 103, rannych ze 173 do 128, liczba śmiertelnych ofiar wypadków z 15 do 10, a liczba kolizji z 1335 do 1163.

W I połowie 2013 r., w porównaniu z I połową roku 2012, liczba wypadków spadła z 61 do 36, rannych - z 78 do 41, kolizji - z 650 do 497, natomiast liczba śmiertelnych ofiar wypadków wzrosła z 7 do 8.

(dowód: akta kontroli str. 9-11, 74-75, 143-154, 183-210, 240-241)

Dla porównania obszar działania WRD KSP (m. st. Warszawa) wynosi 517 km², a łączna długość dróg ok. 2400 km. Służbę na drodze według stanu na 30 maja 2013 r. pełniło 346 policjantów, w tym wyłącznie obsługą zdarzeń drogowych zajmowała się oddzielna sekcja, licząca 54 policjantów. W przeliczeniu, na obszarze właściwości Komendy, na 1 policjanta WRD przypadało 86 km dróg, w KSP - tylko 7 km dróg, tj. 12 razy mniej.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

W opinii NIK, stan etatowy WRD był nieadekwatny do potrzeb i stanu bezpieczeństwa.

▪ Stan wykształcenia prd

Na rok 2012 KPP zgłosiła zapotrzebowanie na przeszkolenie 40 funkcjonariuszy: 5 z zakresu czynności na miejscu zdarzenia drogowego, 9 z zakresu obsługi wideorejestratorów,

7 z zakresu kontroli tachografów, 3 z zakresu kierowania motocyklem szosowym, 8 z zakresu doskonalenia techniki jazdy samochodem i 8 z zakresu kwalifikowanej pierwszej pomocy. W 2012 przeszkolono 5 funkcjonariuszy (12,5% potrzeb): 1 z zakresu obsługi wideorejestratorów, 1 z zakresu kontroli tachografów i 3 z zakresu doskonalenia techniki jazdy samochodem.

Na I połowę 2013 r. KPP zgłosiła zapotrzebowanie na przeszkolenie 36 funkcjonariuszy: 1 z zakresu ruchu drogowego, 5 z zakresu czynności na miejscu zdarzenia drogowego, 8 z zakresu obsługi wideorejestratorów, 6 z zakresu kontroli tachografów, 3 z zakresu kierowania motocyklem szosowym, 5 z zakresu doskonalenia techniki jazdy samochodem i 8 z zakresu kwalifikowanej pierwszej pomocy. W I połowie 2013 r. przeszkolono 3 funkcjonariuszy (8,3% potrzeb): 1 z zakresu ruchu drogowego i 2 z zakresu kontroli tachografów.

Spośród 12 policjantów pełniących służbę na drodze wszyscy odbyli przeszkolenie z zakresu ruchu drogowego, 6 (50%) z zakresu czynności na miejscu zdarzenia, 4 (33%) z zakresu obsługi wideorejestratorów, 7 (58%) z zakresu kontroli tachografów, 2 (17%) z zakresu kierowania motocyklem, 7 (58%) z zakresu doskonalenia techniki jazdy samochodem, 2 (17%) z zakresu kwalifikowanej pierwszej pomocy. Ośmiu policjantów ukończyło od 1 do 3 szkoleń, a czterech – od 4 do 6. Naczelnik i zastępca naczelnika WRD odbyli ponadto przeszkolenie w zakresie programu Gambit-2005.

(dowód: akta kontroli str. 75-76)

▪ Znajomość języków obcych

Spośród policjantów WRD dwóch, w tym naczelnik WRD, posiadało zaświadczenia o ukończeniu kursu języka angielskiego na poziomie podstawowym.

(dowód: akta kontroli str. 9-10)

▪ System motywacyjny policjantów prd

W KPP nie określono w sposób pisemny zasad awansu i systemu motywacyjnego policjantów ruchu drogowego.

(dowód: akta kontroli str. 35)

Ustalono
nieprawidłowości

Niski stan kadrowy WRD KPP, w tym wysoka liczba wakatów, w istotnym stopniu ograniczał możliwości oddziaływania na stan bezpieczeństwa poprzez podejmowanie działań na drogach. W sytuacji, w której służbę na drogach o łącznej długości ok. 1200 km pełniła przeciętnie jedna załoga, a maksymalna trasa przejazdu na terenie powiatu wynosiła ok. 55 km, wpływ działań policjantów WRD na stan bezpieczeństwa na drogach był niski.

W nikłym stopniu zrealizowane zostało zapotrzebowanie KPP na szkolenia policjantów ruchu drogowego, a relatywnie niewielka liczba policjantów WRD ukończyła szkolenie z zakresu czynności na miejscu zdarzenia i kwalifikowanej pierwszej pomocy.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia nieadekwatność stanu kadrowego pionu ruchu drogowego KPP do potrzeb oraz niski stan przeszkolenia specjalistycznego policjantów WRD. NIK zwraca przy tym uwagę na niedostateczną liczbę miejsc na szkolenia, przydzielonych Komendzie, w stosunku do zgłoszonych potrzeb.

1.3. Stan wyposażenia policjantów prd w pojazdy i sprzęt

▪ Sposób wyposażania policjantów prd w pojazdy, uzbrojenie, umundurowanie i sprzęt

Opis stanu
faktycznego

KPP wyposażana była w pojazdy, uzbrojenie, umundurowanie i sprzęt przez Komendę Stołeczną Policji (KSP).

W okresie objętym kontrolą KPP otrzymała 2 laserowe mierniki prędkości. Ze środków

samorządowych przeprowadzony i sfinansowany został zakup nieoznakowanego motocykla wyposażonego w wideorejestrator.

(dowód: akta kontroli str. 34-35, 77-84)

▪ **System certyfikacji metrologicznej sprzętu pomiarowego**

Sprzęt pomiarowy przekazywany KPP przez KSP posiadał wymagane świadectwa legalizacji (wzorcowania) i był gotowy do wykorzystania. Po upływie terminu legalizacji sprzęt pomiarowy był przekazywany do Wydziału Zaopatrzenia KSP lub wskazanego przez niego podmiotu celem uzyskania legalizacji.

(dowód: akta kontroli str. 34-35)

▪ **Normowanie wyposażenia w pojazdy, sprzęt i przedmioty zaopatrzenia mundurowego**

KPP nie posiadała normatywów (tabel należności) wyposażenia w pojazdy, sprzęt i przedmioty wyposażenia mundurowego. W wyniku kontroli w KSP ustalono, że normatywy takie nie zostały przekazane przez KSP jednostkom podległym.

(dowód: akta kontroli str. 34-35)

▪ **Stan faktyczny pojazdów i sprzętu**

Na 31 grudnia 2011 r. WRD wyposażony był m.in. w 6 samochodów osobowych, w tym 1 nieoznakowany, 6 motocykli, 3 wideorejestratory, 5 przyrządów do badania zawartości alkoholu, 1 wskaźnik spożycia alkoholu, 5 radarowych mierników prędkości.

Na 30 czerwca 2013 r. liczba motocykli zmniejszyła się o 3, radarowych mierników prędkości zmniejszyła się o 3, a laserowych mierników prędkości zwiększyła o 2.

WRD nie dysponował narkotesterami elektronicznymi, w 2013 r. został natomiast wyposażony w 20 narkotesterów jednorazowych.

W zakresie sprzętu do badania stanu technicznego pojazdów WRD dysponował 1 miernikiem poziomu dźwięku.

Samochody WRD w okresie objętym kontrolą ulegały awarii 43 razy i z tego względu wyłączone były z użycia przez prawie 25% czasu, w tym 2 samochody wyposażone w wideorejestrator odpowiednio przez ponad 35% czasu i prawie 24% czasu. Łączny koszt napraw wyniósł ok. 36 tys. zł.

WRD nie dysponował aktualnym oprogramowaniem do odczytu zapisów wideorejestratora w samochodzie nieoznakowanym, w związku z czym nagrania były przeglądane bezpośrednio w samochodzie. Wykonane w toku służby nagrania ze względu na nieprawidłowe ustawienia parametrów wideorejestratora były tylko częściowo przydatne do oceny prawidłowości działania policjantów ruchu drogowego podczas służby.

WRD nie dysponował oprogramowaniem do komputerowego sporządzania szkiców zdarzeń drogowych (szacunkowy koszt ok. 1000 zł), w związku z czym szkice każdorazowo sporządzane były odręcznie.

Na przełomie lat 2012/2013, przez okres roku, policjanci nie dysponowali terminalami przenośnymi, umożliwiającymi sprawdzanie osób.

W pewnych obszarach na terenie powiatu występowały problemy z łącznością radiową przy użyciu sprzętu służbowego, co powodowało konieczność używania prywatnych telefonów komórkowych.

(dowód: akta kontroli str. 51-52, 77-84, 111-113, 195, 240-242, 247)

▪ **Stan sprzętu pomiarowego z punktu widzenia prawnej kontroli metrologicznej**

WRD KPP posiadał na wyposażeniu 2 laserowe mierniki prędkości z terminem legalizacji do 30 września 2013 r., 2 radarowe mierniki prędkości z terminem legalizacji do 28 lutego 2014 r., 3 wideorejestratory z terminem legalizacji odpowiednio do 30 listopada 2013 r., 28 lutego 2014 r. i 31 maja 2014 r., 5 przyrządów do pomiaru zawartości alkoholu z terminem wzorcowania

odpowiednio do 14 września 2013 r., 17 października 2013 r. i 9 stycznia 2014 r.

Wszystkie urządzenia posiadały świadectwa legalizacji lub wzorcowania, poza jednym alkosensorem będącym w trakcie wzorcowania.

(dowód: akta kontroli str. 220-234)

▪ Warunki lokalowe WRD

WRD, liczący w czerwcu 2013 r. łącznie 14 policjantów i 1 pracownika cywilnego, zajmował tylko 3 pomieszczenia: sekretariat, pokój naczelnika oraz pokój zastępcy naczelnika - przeznaczony do korzystania przez wszystkich policjantów WRD. Pomieszczenie to liczyło ok. 11 m² i umożliwiało jednoczesną pracę biurową 4 osób. Sekretariat, liczący ok. 11 m², umożliwiał pracę maksymalnie 2 osób, bowiem większość jego powierzchni (ok. 7 m²) zajęta była przez regały z dokumentacją.

*Ustalone
nieprawidłowości*

W kontrolowanym obszarze stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- zły stan samochodów osobowych użytkowanych przez WRD KPP, które ulegały licznym i długotrwałym awariom, w wyniku czego były wyłączone z użytkowania przez ponad 20 % czasu, a pojazdy wyposażone w wideorejestratory przez ok. 30 % czasu;
- na wyposażeniu Komendy nie było narkotestera elektronicznego. Wyposażenie WRD dopiero w 2013 r. w narkotestery jednorazowe (w liczbie tylko 20 szt.), bardzo utrudniało wykonywanie zadań związanych z ujawnianiem osób po spożyciu narkotyków;
- utrudniona była łączność radiowa oraz możliwości sprawdzania osób i pojazdów w policyjnych bazach danych;
- WRD dysponował tylko jednym urządzeniem do sprawdzania stanu technicznego pojazdów, pomimo że przez obszar działania przebiegały ważne szlaki komunikacyjne o wysokim natężeniu ruchu, w tym ciężarowego, a policjantom powierzano zadania związane z badaniem stanu technicznego pojazdów;
- brak normatywów sprzętu, które KPP powinna była otrzymać z KSP, uniemożliwiało monitorowanie zgodności ilości sprzętu posiadanego i należnego.

*Uwagi dotyczące
badanej działalności*

NIK zwraca uwagę, że najbardziej efektywne pod względem ujawniania wykroczeń w ruchu drogowym było wykorzystanie pojazdów nieoznakowanych. Czas i jakość sporządzania dokumentacji związanej ze zdarzeniami drogowymi usprawniłby program komputerowy do sporządzania szkiców miejsca zdarzenia. Warunki lokalowe WRD, zwłaszcza po zwiększeniu obsady kadrowej, będą znacznie utrudniać rotację załóg i sporządzanie dokumentacji związanej z rozpoczęciem i zakończeniem służby, jak również przechowywanie dokumentacji gromadzonej w sekretariacie WRD.

*Opis stanu
faktycznego*

NIK negatywnie ocenia stan wyposażenia WRD KPP w pojazdy i sprzęt.

1.4. Dofinansowanie potrzeb prd przez podmioty pozapolicyjne

▪ Zasady i wielkość dofinansowania bądź doposażenia w naturze jednostek Policji przez podmioty pozapolicyjne

W okresie objętym kontrolą jednostki samorządu terytorialnego dofinansowały KPP w zakresie pojazdów i sprzętu technicznego na kwotę 72.863,52 zł oraz sfinansowały służby ponadnormatywne, również w zakresie poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym na terenie powiatu, na kwotę 523.000 zł.

(dowód: akta kontroli str. 9-11.)

Opis stanu
faktycznego

1.5. Przygotowanie prd do współpracy z podmiotami pozapolicyjnym

Zasady współpracy WRD KPP z jednostkami krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego nie zostały określone w sposób pisemny. Działania koordynowane były przez dyżurnego KPP. Policjanci WRD współpracowali na miejscu zdarzenia z jednostkami Komendy Powiatowej Straży Pożarnej i Ochotniczych Straży Pożarnych z terenu powiatu. Podstawowym zadaniem policjantów było zabezpieczenie miejsca zdarzenia na czas prowadzenia akcji ratunkowej, a następnie wykonanie czynności procesowych. Strażacy pomagali przy zabezpieczaniu miejsc zdarzeń drogowych, np. poprzez neutralizację płynów samochodowych.

(dowód: akta kontroli str. 34-40)

2. Realizacja przez Policję zadań w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa na drogach

2.1. Organizacja i realizacja służby na drogach

• Organizacja i realizacja przez prd działań na drogach (w świetle §§ 5-6 zarz. KGP 609⁷)

Opis stanu
faktycznego

Zasady pełnienia służby na drogach objętych centralną koordynacją określił Zastępca Komendanta Głównego Policji pismem z 5 grudnia 2011 r. Zgodnie z harmonogramem policjanci WRD KPP zostali wyznaczeni do patrolowania odcinków objętych centralną koordynacją w ciągu jednej zmiany, trzy razy w tygodniu, tj. drogi krajowej nr 2 we wtorki i czwartki, a drogi krajowej nr 7 w piątki. Na przykładzie czerwca 2013 r. ustalono, że w związku z koniecznością obsługi zdarzeń drogowych na terenie działania KPP konieczne było ośmiokrotne odwołanie jedynej załogi z trasy objętej centralną koordynacją. Odwołana załoga nie została zastąpiona inną, z tej samej lub innej jednostki.

(dowód: akta kontroli str. 54-64, 193, 250-252)

• Dyslokacja służby na drogach

Dyslokacja służby wynikała z bieżącej analizy stanu bezpieczeństwa, w tym informacji o zdarzeniach w rejonie KPP i sąsiednich, oraz z bieżących działań określonych w harmonogramach, stanu osobowego policjantów WRD i dostępności pojazdów.

(dowód: akta kontroli str. 41, 50-52, 58, 91-108, 114-118, 123-124, 158-160, 183-191, 196-210, 213-219, 240-244)

• Realizacja zadań przez policjanta ruchu drogowego. Karta pracy policjanta ruchu drogowego

W 2012 r. policjanci WRD pełnili służbę łącznie przez 22.705 godzin, z czego nadzór i kontrola oraz kierowanie ruchem, obsługa zdarzeń drogowych wraz ze sporządzaniem dokumentacji, zabezpieczanie imprez oraz pilotaże i inne zadania specjalne trwało łącznie 16.194 godziny, tj. 71 % czasu w służbie. Sporządzanie dokumentacji niezwiązanej z obsługą zdarzeń oraz inne czynności trwały łącznie 6.319 godzin, tj. 28 % czasu w służbie. Liczba wypracowanych nadgodzin na koniec 2012 r. wyniosła 499.

W I połowie 2013 r. policjanci WRD pełnili służbę łącznie przez 10.115 godzin, z czego nadzór i kontrola oraz kierowanie ruchem, obsługa zdarzeń drogowych wraz ze sporządzaniem dokumentacji, zabezpieczanie imprez oraz pilotaże i inne zadania specjalne trwało łącznie 7.725 godzin, tj. 76 % czasu w służbie. Sporządzanie dokumentacji niezwiązanej z obsługą zdarzeń oraz inne czynności trwały łącznie 2.289 godzin, tj. 23 % czasu w służbie. Liczba wypracowanych nadgodzin na koniec I połowy 2013 r. wyniosła 573,5.

Statystyczna karta pracy nie pozwala na ustalenie, ile czasu w służbie zajmowało samo sporządzanie dokumentacji.

⁷ Zarządzenie nr 609 Komendanta Głównego Policji z dnia 25 czerwca 2007 w sprawie pełnienia służby na drogach przez policjantów (Dz. Urz. KGP Nr 13, poz. 100 ze zm.).

W 2012 r. policjanci WRD wylegitymowali osób 9.625 (jedną na 1 godz. 41 min.), a 19.349 osób poddali badaniu na zawartość alkoholu, natomiast żadnej nie poddali badaniu na obecność narkotyków, z uwagi na brak narkotestera elektronicznego.

W I połowie 2013 r. policjanci WRD wylegitymowali 3.903 osoby (jedną na 1 godz. 58 min.), 11.314 osób poddali badaniu na zawartość alkoholu, a jedną na obecność narkotyków.

Czynności policjantów WRD w znacznym stopniu determinowane były przez konieczność sporządzania dokumentacji, w tym nałożone zadania sprawozdawcze. Policjanci WRD gromadzili dane na potrzeby 26 rodzajów sprawozdań i dokonywania wpisów w 10 rejestrach. Odnotowywane w rozmaitych sprawozdaniach i rejestrach dane wielokrotnie się dublowały, np. w systemie SESPOL i papierowych sprawozdaniach z działań (w 2012 r. 402 karty) albo zakresy danych w znacznym stopniu się pokrywały, np. w „Księżce pracy wideorejestratora” (liczba wykroczeń zarejestrowanych wideorejestratorem) i „Informacji dotyczącej wykorzystania pojazdu wyposażonego w wideorejestrator” (liczba wykroczeń ujawnionych podczas służby z wykorzystaniem samochodu z wideorejestratorem) czy „karcie zdarzenia drogowego” i „notatce informacyjnej o zaistniałej kolizji drogowej”. Uzyskane w toku służby policjantów WRD dane statystyczne wykorzystywane były przez jednostki nadrzędne (KSP, KGP) wyłącznie do prezentowania danych statystycznych, natomiast nie były one wykorzystywane do sformułowania jakichkolwiek wytycznych czy poleceń odnośnie sposobu funkcjonowania WRD KPP.

Do czerwca 2013 r. w KPP funkcjonował 12-godzinny system służby. Stan kadrowy pozwalał na wystawienie podczas zmianyiennej (tj. co najmniej pomiędzy godz. 10 a 14) przeciętnie jednej załogi. Policjanci WRD oprócz zadań wynikających z bieżącej analizy stanu bezpieczeństwa w ruchu drogowym otrzymywali do realizacji zadania wynikające z zaplanowanych przez jednostki nadrzędne (KSP, KGP) akcji (tzw. działań), polegających głównie na objęciu kontrolą określonej grupy uczestników ruchu, oraz centralnej koordynacji służby na wyznaczonych trasach. Liczba działań do realizacji w ciągu jednego dnia dochodziła do pięciu. Policjanci WRD uczestniczyli m. in. w działaniu „Alkohol i narkotyki”, polegającym na badaniu kierujących na obecność alkoholu i narkotyków.

Średnio policjanci WRD przejeżdżali dziennie 479 km, przy łącznej liczbie dróg na terenie powiatu wynoszącej ok. 1200 km.

W związku z awariami samochodów łącznie 86 razy (średnio co 6 dni) w okresie od stycznia 2012 r. do czerwca 2013 r. zachodziła konieczność dostarczenia pojazdu do naprawy. Czynność ta przeważnie wiązała się z zaangażowaniem dwóch policjantów i dwóch samochodów WRD.

Od lipca 2013 r. Komendant, na polecenie Komendanta Stołecznego Policji, zmienił 12-godzinny system służby na 8-godzinny. Zmiana ta nie została poprzedzona określeniem mierników, które pozwoliłyby na ocenę zasadności i efektywności zmiany systemu czasu służby, jak również nie dokonano analizy czasu potrzebnego każdorazowo na rozpoczęcie i zakończenie służby w obu systemach. Nie przeanalizowano również przygotowania kadrowego i sprzętowego WRD KPP do zmiany systemu. Po dokonaniu zmiany konieczne było wprowadzenie do grafika służby dyżurów domowych policjantów WRD, które poprzednio nie występowały. W sierpniu 2013 r. zaistniały przypadki wyznaczania dyżurów w liczbie przekraczającej normę określoną w rozporządzeniu w sprawie rozkładu czasu służby policjantów⁸, np. dwóm policjantom wyznaczono co najmniej 7 dyżurów w miesiącu.

(dowód: akta kontroli str. 65-72, 91-108, 111-118, 158-162, 166-169, 170, 211)

⁸ Zgodnie z § 14 ust. 3 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 18 października 2001 r. w sprawie rozkładu czasu służby policjantów, policjant może pełnić dyżur domowy nie więcej niż cztery razy w miesiącu, nie więcej niż raz w niedzielę lub święto. Czas trwania jednego dyżuru nie może przekroczyć 16 godzin, a czas trwania wszystkich dyżurów w miesiącu łącznie 48 godzin.

- Weryfikacja absencji chorobowej policjantów

W KPP nie dokonywano weryfikacji absencji chorobowej policjantów WRD, pomimo że jej znaczny rozmiar miał istotny wpływ na organizację służby oraz liczbę i dyslokację patroli. W okresie objętym kontrolą 12 policjantów WRD wykorzystano 783 dni kalendarzowych zwolnienia lekarskiego, tj. średniorocznie 43,5 dnia kalendarzowego na 1 policjanta. 6 funkcjonariuszy przebywało na zwolnieniach lekarskich łącznie 657 dni, tj. średniorocznie 73 dni kalendarzowych na 1 policjanta.

(dowód: akta kontroli str. 91-104, 240-244.)

- Zdefiniowanie i praktyczne wykorzystanie pojęć "miejsca szczególnie niebezpieczne", "miejsca szczególnie zagrożone" (§ 5 ust. 1 zarządzenia 635 KGP⁹)

W WRD KPP pojęcia „miejsca szczególnie zagrożone” i „miejsca szczególnie niebezpieczne” stosowane było zamiennie. Przy codziennej dyslokacji służby, w miarę możliwości kadrowych i sprzętowych, brane były pod uwagę okresowe analizy stanu bezpieczeństwa, w których uwzględniane były miejsca, w których najczęściej dochodziło do wypadków. Kontrolą statyczną i dynamiczną w głównej mierze objęte były drogi krajowe i wojewódzkie, na których dochodziło do największej ilości wypadków proporcjonalnie do ich długości, a także drogi powiatowe, jak również uwzględniane były tzw. „czarne punkty”.

(dowód: akta kontroli str. 34-40, 91-104, 176, 216, 219, 240-244)

- Zgłaszanie uwag i propozycji przez policjantów (§15 zarządzenia KGP 609) i ich wykorzystanie

W KPP nie została określona procedura zgłaszania przez policjantów WRD wniosków dotyczących bezpieczeństwa ruchu drogowego. Wnioski te były zgłaszane ustnie lub w formie notatek. Po analizie ich treści kierownictwo WRD, w razie uznania ich zasadności, kierowało do zarządców dróg wnioski pisemne lub telefoniczne, dotyczące m. in. zmiany organizacji ruchu, uzupełnienia oznakowania, budowy skrzyżowań o ruchu okrężnym.

(dowód: akta kontroli str. 34-40)

W kontrolowanym obszarze stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- w związku z niedostateczną obsadą oraz brakami w pojazdach i innym sprzęcie oraz rozległością powiatu, a także rozbudowaną sprawozdawczością, efektywne wykonywanie przez policjantów WRD powierzonych zadań było niemożliwe;
- policjantom WRD, oprócz zasadniczych zadań polegających na kontroli ruchu drogowego i obsłudze zdarzeń drogowych, stawiano jednocześnie zadania dotyczące zachowania wielu różnych uczestników ruchu drogowego, co wykraczało poza ich możliwości czasowe, percepcyjne i sprzętowe;
- czas w służbie i uwagę policjantów WRD w znacznym stopniu pochłaniały czynności związane ze sporządzaniem dokumentacji, w tym zbieraniem i przekazywaniem danych statystycznych o czynnościach wykonywanych w czasie służby, przy czym dane te nie znajdowały praktycznego zastosowania i nie stanowiły podstawy do formułowania wniosków i wytycznych;
- znacząca absencja chorobowa dezorganizowała służbę, przy czym dotyczyła ona w głównej mierze sześciu spośród 16 policjantów WRD, a kierownictwo Komendy nie podejmowało żadnych działań w celu weryfikowania absencji bądź przydatności tych funkcjonariuszy do służby;
- zmiana systemu służby policjantów z dwunasto- na ośmiogodzinny nie została poprzedzona analizą racjonalności tej zmiany, możliwości kadrowych i sprzętowych oraz wyznaczeniem mierników pozwalających na okresową ocenę celowości i efektywności zmiany. Po dokonaniu zmiany zaistniała konieczność wyznaczania policjantom dyżurów domowych,

Ustalone
nieprawidłowości

⁹ Zarządzenie Nr 635 Komendanta Głównego Policji z dnia 30 czerwca 2006 r. w sprawie metod i form prowadzenia przez Policję statystyki zdarzeń drogowych (Dz. Urz. KGP Nr 11, poz. 67 ze zm.).

również ponad dopuszczalną normę, co przy wcześniej stosowanym systemie dwunastogodzinnym nie występowało.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca ponadto uwagę na rosnącą liczbę nadgodzin wypracowanych przez policjantów WRD, których odebranie również może utrudnić realizację bieżących zadań.

Ocena cząstkowa

NIK negatywnie ocenia organizację i realizację przez KPP zadań w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa na drogach, zwracając jednocześnie uwagę, że sposób wykonywania tych zadań wynikał z możliwości kadrowych i sprzętowych KPP oraz uwarunkowań organizacyjnych w przeważającej mierze niezależnych od KPP.

2.2. Systemy wspierające policjantów prd: SEWiK i SWD

• Wykorzystanie systemu SWD w działaniach policjantów prd

Opis stanu
faktycznego

W KPP System Wspomagania Dowodzenia wykorzystywany był do wprowadzania i uzyskiwania bieżących danych o składzie, wyposażeniu i godzinach służby załóg WRD, wykorzystywanych pojazdach, przebiegu odprawy, rozpoczęciu i zakończeniu służby oraz podejmowanych interwencji, a także generowania raportów z przebiegu interwencji oraz danych statystycznych.

(dowód: akta kontroli str. 34-40, 193)

• Funkcjonowanie systemu SEWiK

Dane do systemu SEWiK wprowadzane były terminowo. W próbie 39 zdarzeń wystąpiło 18 rozbieżności pomiędzy treścią karty zdarzenia drogowego a danymi wprowadzonymi do SEWiK, wynikające głównie z ograniczeń systemowych we wprowadzaniu większej niż jedna liczby opcji wyboru w stosunku do zaznaczonych przez policjantów w kartach zdarzenia drogowego, dotyczących np. geometrii drogi, charakterystyki miejsca zdarzenia, rodzaju zdarzenia, rodzaju skrzyżowania. W trzech przypadkach jako wypadki zarejestrowane zostały kolizje.

(dowód: akta kontroli str. 119-122)

Ocena cząstkowa

NIK pozytywnie ocenia funkcjonowanie w KPP systemów SWD i SEWiK.

2.3. Opiniowanie projektów organizacji ruchu drogowego

Opis stanu
faktycznego

WRD KPP zaopiniował w 2012 r. 126 projektów organizacji ruchu, a w I połowie 2013 r. – 46 projektów. Projekty organizacji ruchu opiniował naczelnik WRD, posiadający przeszkolenie specjalistyczne w zakresie ruchu drogowego, duże doświadczenie zawodowe i znajomość obowiązujących aktów prawnych w tym zakresie. Zaopiniowane projekty odnotowywane są w rejestrach czasowej lub stałej organizacji ruchu z adnotacją o sposobie rozpatrzenia. KPP nie dysponuje informacją zwrotną o sposobie uwzględnienia opinii WRD.

(dowód: akta kontroli str. 34-40, 240-244)

Ocena cząstkowa

NIK pozytywnie ocenia opiniowanie projektów organizacji ruchu drogowego.

2.4. Priorytety Komendanta Głównego Policji i Komendanta Wojewódzkiego Policji

• Realizacja w 2012 r. Priorytetu nr III Komendanta Głównego Policji na lata 2010-2012

Opis stanu
faktycznego

WRD KPP przysyłał do WRD KSP miesięczne sprawozdania dotyczące stanu bezpieczeństwa na drogach powiatu. Według informacji Komendanta, dla KPP nie wyznaczono mierników realizacji Priorytetu.

(dowód: akta kontroli str. 34-41)

▪ **Priorytety Komendanta Stołecznego Policji na 2012 r. i 2013 r. oraz ich realizacja**

Priorytety Komendanta Stołecznego Policji obejmowały zwiększenie liczby policjantów ruchu drogowego i ograniczenia wypadków ze skutkiem śmiertelnym. W wykonaniu polecenia KGP¹⁰, w lipcu 2013 r. zwiększono liczbę etatów WRD z 16 do 21, tj. o 31,3%, uzyskując w ten sposób wskaźnik 10% etatów w prd (stan etatowy KPP wynosił 213 etatów).

Liczba ofiar śmiertelnych w roku 2012 w porównaniu do roku 2011 zmniejszyła się o 5 (z 15 do 10), natomiast w I połowie 2013 r. wzrosła o 1 (z 7 do 8) w porównaniu do analogicznego okresu roku poprzedniego.

(dowód: akta kontroli str. 240-244)

▪ **Realizacja w 2013 r. Priorytetu nr II Komendanta Głównego Policji na lata 2013-2015**

WRD KPP brał udział w działaniach centralnych („Prędkość”, „Alkohol i narkotyki”, „Truck”, „Bus”, „Pasy”, „Niechronieni uczestnicy ruchu drogowego”, „Bezpieczny weekend”, „Bezpieczne wakacje”, „E-30”, Bezpieczna droga do szkoły”), działaniach KSP („Bezpieczny rowerzysta”) i działaniach własnych („Trzeźwy poranek”, „Trzeźwy kierowca”).

Po zakończeniu działań centralnych do WRD KSP przesyłane były sprawozdania z zestawienia użytych sił i uzyskanych efektów.

(dowód: akta kontroli str. 34-41.)

NIK pozytywnie ocenia działania podejmowane przez KPP w celu realizacji priorytetów Komendanta Głównego i Komendanta Stołecznego Policji zauważając jednocześnie, że z uwagi na niski stan kadrowy i sprzętowy znacznie ograniczona była możliwość ich realizacji przez Komendę.

2.5. Pozostałe przedsięwzięcia na rzecz bezpieczeństwa w ruchu drogowym

▪ **Wykorzystanie lotnictwa policyjnego w działaniach na rzecz bezpieczeństwa ruchu drogowego**

Opis stanu
faktycznego

W KPP nie planowano i nie realizowano działań z wykorzystaniem lotnictwa policyjnego.

(dowód: akta kontroli str. 34-40)

▪ **Współpraca z podmiotami pozapolicyjnymi (PSP, pogotowie ratunkowe i inne)**

KPP we współpracy z Państwową Strażą Pożarną (PSP) i pogotowiem ratunkowym trzykrotnie realizowała scenariusz ćwiczeń na wypadek katastrofy w ruchu lądowym z elementami zagrożenia chemicznego i znaczną liczbą poszkodowanych oraz dwukrotnie na wypadek rozległego pożaru obiektów magazynowych. We współpracy z PSP zrealizowano imprezę plenerową o charakterze edukacyjnym „Przyjaciół w mundurze”, skierowaną do dzieci i młodzieży.

(dowód: akta kontroli str. 34-40)

▪ **Udział Policji w regionalnych programach prewencyjnych.**

Samorządy lokalne nie realizowały regionalnych programów prewencyjnych w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego.

(dowód: akta kontroli str. 34-40)

NIK pozytywnie ocenia przedsięwzięcia KPP na rzecz bezpieczeństwa w ruchu drogowym, realizowane we współpracy z podmiotami pozapolicyjnymi.

¹⁰ Polecenie Komendanta Głównego Policji z dnia 24 kwietnia 2013 r. skierowane do 13 komendantów wojewódzkich Policji w Białymstoku, Bydgoszczy, Gdańsku, Katowicach, Krakowie, Lublinie, Łodzi, Olsztynie, Opolu, Poznaniu, Rzeszowie, Szczecinie i we Wrocławiu oraz do Komendanta Stołecznego Policji (pismo nr nr ER-69/13) w sprawie osiągnięcia, w terminie do 31 grudnia 2013 r., liczebności min. 10% etatów policyjnych w komórkach ruchu drogowego w stosunku do całego stanu etatowego garnizonu.

3. System badania i oceniania przez Policję efektywności działań na rzecz bezpieczeństwa na drogach

3.1. Realizacja przedsięwzięć dotyczących jakości wykonywania działań na rzecz bezpieczeństwa

Opis stanu
faktycznego

- **Przedsięwzięcia w zakresie nadzoru, audytu i kontroli, ich wyniki oraz ich wykorzystanie**

W KPP nie były prowadzone działania nadzorcze, audytowe lub kontrolne w zakresie ruchu drogowego.

(dowód: akta kontroli str. 34-41)

- **Skargi na działalność prd, ich rozpatrywanie i wykorzystanie**

Do KPP wpłynęło 15 skarg na działania policjantów WRD. Wszystkie z pięciu losowo wybranych skarg dotyczyły celowości i wysokości nałożonej grzywny za wykroczenie w ruchu drogowym. Za częściowo zasadną uznana została jedna skarga w zakresie dotyczącym niewpisania przez policjanta daty w pokwitowaniu zatrzymania dowodu rejestracyjnego.

(dowód: akta kontroli str. 31-32, 44)

3.2. Pozostałe zagadnienia. Statystyczna ocena stanu bezpieczeństwa w ruchu drogowym, analizy porównawcze i wnioski

W 2012 r. doszło do 103 wypadków, w których rannych zostało 128 osób, a zginęło 10 oraz do 1163 kolizji. W 2011 r. doszło do 132 wypadków, w których rannych zostały 173 osoby, zginęło 15 osób oraz do 1335 wypadków.

W I połowie 2013 r. doszło do 36 wypadków, w których rannych zostało 41 osób, a śmierć poniosło - 8 oraz do 497 kolizji. W I połowie 2012 r. doszło do 61 wypadków, w których rannych zostało 78 osób, a zginęło - 7 oraz do 650 kolizji.

W stosunku do długości dróg najczęściej do wypadków dochodziło na drogach krajowych (41 na 43 km) i wojewódzkich (35 na 84 km), a najrzadziej na drogach powiatowych (52 na 160 km) i gminnych (23 na 849 km).

Kontrole ruchu drogowego najczęściej prowadzone były na drogach krajowych i wojewódzkich, w rejonach do których najczęściej dochodziło do wypadków.

(dowód: akta kontroli str. 143-154, 196-210, 240-244)

NIK pozytywnie ocenia działania podejmowane w wyniku analizy danych statystycznych w zakresie bezpieczeństwa w ruchu drogowym oraz poprawę stanu bezpieczeństwa na terenie działania KPP.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski
pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o podjęcie przez Pana Komendanta działań zapewniających:

- pozyskanie norm należności pojazdów, sprzętu i wyposażenia mundurowego przysługujących Komendzie;
- obecność w ciągu dnia co najmniej po jednej załodze na każdej z głównych tras komunikacyjnych powiatu;
- zwiększenie wykorzystania wideorejestratorów i jakości dokonywanych zapisów;
- pozyskanie urządzeń do badania stanu technicznego pojazdów, narkotestera elektronicznego i narkotesterów jednorazowych oraz oprogramowania do wizualizacji

zdarzeń drogowych;

- zweryfikowanie zasadności i celowości sporządzania sprawozdań i innej dokumentacji na potrzeby własne;
- przestrzeganie przepisów o czasie służby policjantów pełnionej w formie dyżurów domowych;
- analizę zasadności i celowości zmiany systemu służby z 12- na 8-godzinny, w szczególności z uwzględnieniem możliwości kadrowych i sprzętowych oraz stałego czasu niezbędnego do każdorazowego rozpoczęcia efektywnych czynności na drodze;
- poprawę warunków lokalowych, uwzględniającą konieczność płynnej wymiany zwiększonej liczby załóg, konieczność sporządzania przez policjantów dokumentacji służbowej oraz przechowywanie sporządzanej dokumentacji.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach: jeden dla Pana Komendanta, drugi - do akt kontroli.

*Prawo
zgłoszenia
zastrzeżeń*

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, przysługuje Panu Komendantowi prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Porządku i Bezpieczeństwa Wewnętrznego Najwyższej Izby Kontroli.

*Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków*

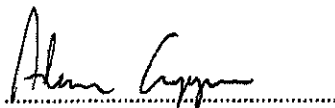
Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 23. października 2013 r.

Kontroler

Adam Czugajewicz, specjalista k. p.

Dyrektor
Departamentu Porządku
i Bezpieczeństwa Wewnętrznego
Najwyższej Izby Kontroli

Marek Bieńkowski

WICEDYREKTOR
Departament Porządku
i Bezpieczeństwa Wewnętrznego

Tomasz Sordyl